

Posudek na magisterskou diplomovou práci z jazyka francouzského

Aleš Burget

PŘEVOD STYLOVÉ SLOŽKY POLITICKÉHO PROJEVU PŘI SIMULTÁNNÍM TLUMOČENÍ: na materiálu francouzsko-českém

UK FF ÚTRL Praha, srpen 2006

Tématem diplomové práce Aleše Burgeta, která má charakter teoreticko-empirické studie, je stylová složka řečnických projevů politického zaměření a problematika jejího převodu při simultánním tlumočení z francouzštiny do češtiny. Cílem této práce bylo tedy zmapovat problematiku vyjádření subjektivních postojů řečníka prostřednictvím stylisticky příznakových prostředků ve veřejných projevech politiků a prověřit, jaké jsou možnosti jejich převodu při simultánním tlumočení mezi francouzštinou a češtinou.

Diplomová práce má 102 stránek (+ přílohy i-v) a je rozdělena do dvou částí: teoretické a empirické. V první části diplomant definuje a charakterizuje zkoumaný žánr s ohledem na faktory, které mají vliv na průběh mezijazykového převodu. Diplomant se zaměřil zejména na pragmatické aspekty řečnických projevů a na možnost existence rozdílů v závislosti na jazyce a na kulturně jazykové příslušnosti řečníka. Vychází s předpokladu, že mezi francouzštinou a češtinou existují rozdíly ve způsobu vyjádření subjektivních postojů autora prostřednictvím stylisticky příznakových, expresivních jazykových prostředků. Repertoár prostředků subjektivně motivované aktualizace výrazu je velmi bohatý, od prostředků mimojazykových (posturika, proxemika), přes prajazykové (intonace, melodie) až po verbální. Na základě studia vědeckých pramenů se diplomant pokusil o co nejucelenější přehled těchto aktualizacích postupů. Dále se zde zaměřil na postupy, které umožňují tlumočnickům řešit problémy spojené s mezijazykovými rozdíly ve stylistické rovině. Existence rozdílů ve vyjádření expresivity a emocionalitu prostřednictvím jazykového stylu ve francouzštině a češtině je podle diplomanta faktorem, který by při převodu mezi těmito dvěma jazyky neměl být zanedbáván.

V teoretické části práce diplomant prokázal, že velmi dobře prostudoval odbornou literaturu (kladně hodnotím, že pracuje zejména s novějšími zdroji) a že problematiku, spojenou s pojmovým aparátem, definicemi a názory jednotlivých autorů zpracoval logicky, uceleně a kultivovaným jazykem.

Na základě takto prostudovaných poznatků a teorií si A. Burget v závěru stanoví pro empirickou část diplomové práce následující hypotézu: „Při simultánním tlumočení mezi francouzštinou a češtinou se v praxi často setkáváme s neutralizací stylisticky příznakových prvků. Domníváme se, že tlumočníci k tomuto řešení přistupují s ohledem na znalost stylových konvencí v obou jazycích.“

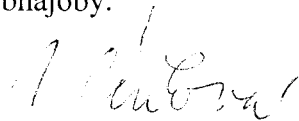
Empirický výzkum se pak v diplomové práci dělí na dvě části a je založen na metodě pozorování (autentické projevy z plenárních zasedání Evropského parlamentu včetně jejich tlumočení). V první části provádí diplomant kontrastivní analýzu originálních řečnických projevů francouzských a českých, ve druhé se zabývá týmiž francouzskými texty, ovšem ve srovnání s jejich tlumočením do češtiny a konečně také srovnáním tlumočnických výkonů s českými originálními texty. V obou částech sleduje jak kvalitativní, tak kvantitativní stránku expresivity. V první řadě mapuje využití různých prostředků vyjádření expresivity ve zkoumaném vzorku jednak vzhledem k funkčnímu stylu a typu textu, jednak vzhledem k jazykovým a kulturním normám a zvyklostem. Kvantitativní analýza pak sleduje, do jaké

míry se subjekt řečníka ve srovnatelných textech pronesených česky a francouzsky projevuje, tj. jaká je frekvence expresivních vyjádření a jaká je jejich intenzita. Výsledky srovnání potvrzují platnost hypotézy, podle které se subjektivní postoje projevují výrazněji ve francouzštině než v češtině. U zkoumaných řečnických projevů francouzsky mluvících řečníků zaznamenal diplomant vyšší frekvenci a intenzitu expresivního vyjadřování než u řečníků českých. Obdobná tendence se potvrdila také při analýze výkonu simultánních tlumočnicků. Také zde byla tendence subjektivně motivovaných aktualizací nižší než ve francouzském originálu. Ačkoli některé posuny jsou prokazatelně výsledkem přizpůsobení výrazovosti stylovým konvencím platným v cílovém jazyce, vliv výchozího jazyka je nezanedbatelný. Správně však diplomant konstatuje, že nelze opomenout ani významnou roli dalších okolností (časová tíseň, rychlost řečníka, hustota originálu apod.), za kterých simultánní tlumočení probíhá, a jež mohou významně ovlivnit jednotlivá tlumočnická řešení, zejména neutralizaci.

K obsahové stránce diplomové práce nemám žádné připomínky, k formální stránce mám pouze několik drobných poznámek, které může autor snadno napravit: francouzské resumé na s. 93-94 by si zasluhovalo kontrolu ze strany rodilého mluvčího, překlepy (např. s. 13, s. 62), s. 10 – Shlesingerová Miriam je žena (x „Shlesingerovo rozdělení kritérií“...).

Práce Aleše Burgeta splňuje všechny náležitosti magisterské diplomové práce a je jasně, srozumitelně, poctivě napsaná. Způsobem zpracování dané problematiky diplomant prokázal, že velmi dobře zvládl veškerou odbornou literaturu, že s prostudovanou literaturou a empirickým materiálem dovede výborně pracovat a je schopen jednotlivé úvahy, názory a poznatky velmi dobře utřídit, předložit a systematizovat. V této souvislosti oceňuji rozsáhlou bibliografii uvedenou v závěru diplomové práce.

Diplomovou práci **Aleše Burgeta** doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **v ý b o r n ě**. O definitivní klasifikaci rozhodne vlastní průběh obhajoby.

Doc. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.

Praha 10.9.2006